

היום נלמד בעזרת ה':

חגיגה דף ה

אמר מר בית הלל אומרים מן המעשר: למדנו בדף הקודם שלדעת בית הלל אפשר להביא את קרבן שלמי חגיגה מכסף מעשר שני. הגמרא מקשה מדוע, הרי חובה על האדם להביא קרבן חגיגה, ואם כן אי אפשר לקנותו מכסף מעשר שני?

בטופל: מדובר שהוא מביא את החגיגה ביחד עם חולין. ונחלקו הדעות בצורת הטפילה: לדעת חזקיה טופלים בהמות ולא מעות. כלומר מביאים שתי בהמות נפרדות אחת מכסף חולין ואחת מכסף מעשר, ואמנם כל הבהמות הקריבות בחג נחשבות ל'חגיגה', ואם כן גם הבהמה הקריבה ממעות המעשר היא חגיגה. לדעת חזקיה עדיף שתהיה לפחות בהמה אחת שלימה מחולין לחגיגה, ולא לערב חולין ומעשר באותה בהמה.

לדעת רבי יוחנן טופלים מעות ולא בהמות. כלומר מערבים כסף חולין וכסף מעשר וקונים בהמה אחת גדולה, מכיון שלדעתו עדיף לאכול בכל אכילה ואכילה גם מחולין, ולא לאכול בהמה אחת שלימה שכולה רק ממעשר.

'מסת' מלמד שאדם מביא חובתו מן החולין: פסוק זה נאמר בקרבן חגיגה של חג השבועות. הגמרא בסוף העמוד לומדת מפסוק ש'מסת' הוא לשון חולין.

ומנין שאם רצה לערב מערב: כלומר מניין שמותר לערב את המעות של חולין ומעשר זה בזה? דבר זה נלמד מ'כאשר יברכך' כלומר מכל אשר יברך השם אתה יכול להביא. ומכאן רואים כדעת רבי יוחנן שטופלים מעות - כי רק מעות אפשר לערב ביחד, אבל בהמות אי אפשר לערב ביחד שהרי כל בהמה עומדת בפני עצמה.

בית שמאי אומרים יום ראשון: לדעת בית שמאי חייבים להביא את החגיגה הבאה ביום הראשון רק מחולין, כי לדעתם אין אפשרות לטפול כלל. אבל בשאר הימים שמביאים שלמי שמחה אפשר להביאם ממעשר שני.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

לדעת בית הלל האכילה הראשונה של חגיגה צריכה להיות מחולין - כלומר הבהמה הראשונה שאוכלים לחגיגה צריכה להיות מחולין, ומכאן ואילך שאר הבהמות שאוכלים יכולות להיות ממעשר. מכאן רואים כדעת חזקיה שטופלים בהמות.

ושאר כל ימות הפסח: את קרבנות שלמי שמחה שמביאים בחול המועד אפשר להביא מ'מעשר בהמה' אם יש לו וכן ממועות מעשר שני. הגמרא מבארת שדוקא בחול המועד אפשר להביא בהמה ממעשר בהמה ולא ביו"ט, משום שחוששים שמא יעשר ביו"ט עצמו והמעשר הוא על ידי צביעת הבהמה העשירית בצבע אדום (= סקרתא).

ת"ר ושמחת בחגך: השמחה היא בבשר קרבן, אך לא מוזכר קרבן מסויים לשמוח בו, מכאן שאפשר לשמוח בבשר של כל סוגי הקרבנות.

יצאו אלו שאין בהן שמחה: רק בבשר בהמות יש שמחה ולא בבשר עופות וכמובן לא במנחות. [משמע מרש"י לעיל דף ז' עמוד ב' שהשמחה בבשר בקר היא בגלל השביעה באכילתו, שלא כשאר בשר שאינו משביע].

משנה: ברגל צריך להביא שלמי חגיגה ועולת ראייה. השלמים נאכלים (חלק מהקרבן), והעולה כולה מוקטרת על המזבח. מי שבני ביתו מרובים צריך להביא הרבה שלמים, שנאמר "אִישׁ כְּמִתְנֵת יָדוֹ". מי שנכסיו מרובים צריך להביא הרבה עולות ראייה, שנאמר "כִּבְרַכְתָּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ".

מי שיש לו אוכלים מרובים (= בני בית רבים וכולם רוצים לאכול בשר במועד), אבל יש לו נכסים מועטים (= רק מעט בהמות), מביא שלמי חגיגה מרובים ומעט עולות.

זה **זוה מועט:** אם אין לו אוכלים מרובים ואף נכסיו מועטים, על זה אמרה המשנה לעיל שהעולה מעה כסף והחגיגה שתי כסף.

גמרא: קושיא: המשנה אמרה מי שיש לו אוכלים מרובים ונכסים מועטים מביא שלמי חגיגה מרובים, וכי מהיכן יביא הרבה שלמים והרי אין לו?

רב חסדא מתרג: טופל (= מחבר) מעות של חולין עם מעות מעשר יחד, ומביא בהם פר גדול עבור כל בני ביתו.

רב ששת מקשה: הרי אמרו שטופלים בהמה לבהמה, כלומר שמצרפים בהמה שנקנתה ממועות חולין לבהמה שנקנתה ממועות מעשר ומקריבים את כולם לשלמי חגיגה, ומדוע אמרת שמצרפים מעות חולין ומעשר יחד וקונים בהם פר גדול?

הגמרא מבארת שכוונת רב ששת להקשות, שהרי אמרו שאפשר לטפול גם בהמה לבהמה ומדוע אמרת שיכול לטפול רק מעות למעות?

הגמרא מקשה על רב ששת: דברי רב ששת שאפשר לטפול גם בהמה לבהמה וגם מעות למעות הם לא כחזקיה הסובר שטופלים רק בהמה לבהמה, ולא כרבי יוחנן הסובר שטופלים רק מעות למעות (= מחלוקתם הובאה בגמ' בעמ' הקודם).

ואם תרצה לומר שאין זו קושיא שרב ששת לא סובר כמוהם, משום שרק האמוראים (= חזקיה ור"י) חולקים בזה וגם רב ששת שהוא אמורא חולק בזה והוא הדעה השלישית בענין, אבל הברייתות שהבאנו לעיל (= 'תניא כוותיה דחזקיה'... 'תניא כוותיה דרבי יוחנן'...) לא חולקות בטופל מעות למעות אלא רק בטופל בהמה לבהמה, שהברייתא שאמרה שאם רצה לערב יכול לערב סוברת שאפשר לטפול רק מעות ולא בהמה, והברייתא השניה סוברת שאפשר לטפול גם מעות וגם בהמה, ורב ששת סובר כברייתא השניה, זה אי אפשר לומר, שהרי הברייתא השניה אמרה 'אכילה ראשונה מן החולין', דהיינו שהסעודה הראשונה הבאה לשולחן תהיה כולה ממעות חולין, וא"כ אי אפשר לטפול מעות למעות!

תירוץ: 'אכילה ראשונה מן החולין' הכוונה ששיעור דמי אכילה ראשונה (= שתי כסף) יהיה מן החולין, ועל זה הוא יכול להוסיף - או שיביא בהמה שכולה חולין ויוסיף עליה עוד בהמות ממעשר, או שיביא מעות חולין ויוסיף עליהם מעות מעשר ויקנה בכל המעות בהמה אחת.

אמר עולא: לדעת ריש לקיש: מי שהפריש עשר בהמות לחגיגה, והקריב רק חמש ביו"ט ראשון, יכול להקריב את החמש הנותרות בשאר ימי הרגל, ואנו לא אומרים שהוא עובר על 'בל תוסיף' שהרי התורה אמרה 'וְחִגְתֶּם אֹתוֹ' - רק יום אחד ולא יותר, אלא אנו אומרים ששאר הימים הם תשלומים לראשון. ולדעת רבי יוחנן: כיון שפסק מלהקריב ביו"ט ראשון, שוב אינו מקריב.

אמר ר' אבא: באמת הם לא נחלקו, אלא שר"י עוסק במקרה שהפרישם סתם, ולכן אינו חוזר ומקריבם, ור"ל עוסק במקרה שאמר במפורש 'ליו"ט ראשון אני מפריש את כולם', שאז כל הימים הם תשלומים לראשון, ולכן חוזר ומקריבם. הגמרא מבארת:

איך מדובר שהפרישם 'סתם' שאינו חוזר ומקריבם? אם מדובר שכבר לא נשאר זמן להקריב את כולם ביו"ט ראשון, א"כ קשה מדוע לא יכול לחזור ולהקריבם בשאר ימי

הרגל, והרי הסיבה שלא הקריבום היתה מפני שלא נשאר זמן, ומסתבר שהוא כן הפריש את כולם כדי להקריבם ביו"ט ראשון ומדוע אינו יכול להקריב את הנותרות בשאר הימים?

ואם מדובר שלא הקריבם ביו"ט ראשון מפני שלא היה לו אוכלים מרובים, א"כ שוב קשה מדוע לא יכול לחזור ולהקריבם בשאר הימים, והרי הסיבה שלא הקריבם היתה מפני שלא היה לו מי שיאכל את כל בשר הקרבנות, וכדי שהבשר לא יבוא לידי 'נותר' לכן לא הקריב את כולם, ומסתבר שהוא כן הפריש את כולם כדי להקריבם ביו"ט ראשון ומדוע אינו יכול להקריב את הנותרות בשאר הימים?

תירוץ: רבי אבא עוסק במקרה שנשאר זמן להקריב את כולם וגם יש לו אוכלים מרובים, ומכך שבכל זאת הוא לא הקריב את כולם ביו"ט ראשון מוכח שכוונתו היתה להשאירם לשאר הימים, ובמקרה זה עוסק רבי יוחנן האוסר להקריב את הנותרות בשאר הימים.

והכי נמי מסתברא: שר"י מודה לר"ל במקרה שאמר במפורש 'ליו"ט ראשון אני מפריש את כולם', שאז כל הימים הם תשלומים לראשון ויכול להקריב את נותרות בשאר הימים, וכדברי ר' אבא.

שרבין אמר בשם רבי יוחנן שחוזר ומקריב בשאר הימים, ולכאורה זוהי סתירה לדברי רבי יוחנן לעיל שאמר שאינו חוזר ומקריב, אלא בהכרח צריך לומר כר' אבא - שכשהפרישם סתם אינו חוזר ומקריבם, וכשאמר במפורש 'ליו"ט ראשון אני מפריש את כולם' חוזר ומקריב.

איתמר נמי: הגמרא מביאה הוכחה שכשאמר במפורש 'ליו"ט ראשון אני מפריש את כולם' חוזר ומקריב.

לא שנו: לקמן (= לאחר המשנה) הגמרא תביא ברייתא האומרת שמהפסוק "וְהִקְרַבְתֶּם אֹתוֹ חֵטְא לַיהוָה שְׂבָעַת יָמִים" אנו לומדים שרק ביו"ט ראשון אפשר להקריב את החגיגה ולא בשאר ימי הרגל, ועל זה אמר רבי יוחנן שהברייתא עוסקת רק במקרה שלא נגמר היום ועדיין יש לו זמן להקריב את כולם, אבל אם כבר נגמר היום ואין לו זמן להקריב את כולם, יכול לחזור ולהקריבם בשאר ימי הרגל. מוכח שלדעת ר"י במקרה שרצה להקריב את כולם ביו"ט ראשון חוזר ומקריבם בשאר הימים.